



**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»**

ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Матеріали XXIII Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

20-21 травня 2016 року

Переяслав-Хмельницький - 2016

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені
Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
XXIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»
20-21 травня 2016 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2016

УДК 001(477)«19/20»
ББК 72(4 Укр)63
В 54

Матеріали ХХІІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 23. – 185 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – кандидат історичних наук, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету
©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Результати наукових досліджень свідчать про те, що функція фізичного виховання, яка полягає в зміцненні здоров'я та фізичному вдосконаленні, суттєво відображується на розвитку пізнавальних процесів, впливає на психоемоційну регуляцію, сприяє соціалізації особистості. Історичні факти підтверджують, що фізичне загартування молоді займало особливе місце у Запорізькій Січі, де систематично розвивались природні задатки, вдосконалювалось тіло і душа, інтелектуальні, моральні, духовні та фізичні якості.

Перші спроби активного втілення гуманістичних ідей педагогічної науки у фізичне виховання зробив відомий філософ і просвітитель України Г.Сковорода. Він зазначав, що кожній дитині притаманні певні здібності і здатності, а головним завданням вчителів вважав допомогу підростаючій особистості в усвідомленні своїх потенційних можливостей.

Основні засади творення української системи тіловиховання сформулював Г. Ващенко: поєднання тіловиховання з розумовим, моральним, естетичним вихованням; вирішення за допомогою тіловиховання головних історичних завдань – створення незалежної соборної України, розбудова її господарства; історичним підґрунтям системи тіловиховання повинна стати історія і культура різних народів світу; поєднання тіловиховання із самовихованням особистості – усвідомлення цілей, завдань і сенсу фізичного виховання і на цій основі самостійні, без наказів і муштри, заняття духовним і тілесним вдосконаленням.

Поставлену мету може вирішити лише повернення до гуманізації фізичного виховання, яке проявляється у відмові від насильницьких, авторитарних методів у стосунках між вчителями і учнями; створенні умов кожному учаснику педагогічного процесу для повного розвитку своїх фізичних і духовних здібностей. Гуманістичні цінності освіти передбачають зміну авторитарно-дисциплінарної моделі навчання на особистісно зорієнтовану [1].

Методологічною основою особистісно зорієнтованого фізичного виховання є положення О. Дубогай щодо вдосконалення особистості відповідно до її конституційно-типологічних, психофізіологічних і соціальних особливостей росту і розвитку. На думку автора, особистісно зорієнтоване фізичне виховання ставить за мету підтримку і розвиток природних властивостей школяра, особливо його здоров'я, індивідуальних психофізіологічних та рухових можливостей, допомогу в становленні його соціальності, культурної ідентифікації, самоудосконалення фізичного стану організму [2].

З одного боку, розвиток особистості як суб'єкта природи висуває цілком нові завдання фізичного виховання, які пов'язані зі збереженням здоров'я, увагою до його тілесності, розвитку його природних потреб, здібностей, вихованням його екологічної освіти. З іншого боку, найважливішим компонентом фізичного виховання школяра, як члена суспільства, повинно бути процес соціалізації, дорослішання, становлення цілісної особистості [3].

Вищезазначені теоретичні положення особистісно зорієнтованого підходу, які отримали певне визнання в педагогічній науці, а також особливості фізичного і психофізіологічного розвитку особистості, лягли в основу розробки власної системи реалізації особистісно зорієнтованого підходу у процесі фізичного виховання.

Виходячи з вищевикладеного, можна визначити завдання особистісно зорієнтованого підходу у фізичному вихованні:

- врахування та розвиток індивідуальних фізичних, пізнавальних і творчих здібностей;
- виховання потреби у самовдосконаленні та саморозвитку особистості;
- формування індивідуального стилю рухової діяльності, яка зорієнтована на потенційні можливості, на задоволення особистісних потреб і соціальних запитів;
- виховання соціально значущих моральних та індивідуально-психологічних якостей особистості.

З огляду на особливості психофізіологічного і фізичного розвитку, а також враховуючи основні положення теорії фізичного виховання, нами обрано провідні методи діяльності в рамках особистісно зорієнтованого

підходу – ігровий і змагальний. Через ігрову діяльність легше входити у світ знань і рухів, швидше оволодіває духовними цінностями. Так само як і змагальна діяльність, ігри допомагають відчутти радість від реалізації своїх фізичних і розумових сил, стимулюють творчу активність, самостійність, ініціативу тощо.

На нашу думку, такі методи діяльності допомагають на практиці реалізувати провідні принципи особистісно зорієнтованого фізичного виховання. Для успішності реалізації виховних і розвивальних завдань особистісно зорієнтованого підходу у фізичному вихованні нами використовуються наступні засоби рухової діяльності: рухово-пізнавальні ігри для сприяння розумовому розвитку; фізичні вправи для розвитку пружності, сили, витривалості, спритності та гнучкості; дихальна гімнастика, вправи для профілактики порушень постави, зору, ступнів; різноманітні рухливі ігри для тренування емоційної сфери.

Для залучення особистості до процесу фізичного вдосконалення, необхідно, перш за все, аргументовано переконати її в певній значущості занять фізичною культурою для її індивідуального здоров'я, самоствердження, майбутнього життя тощо. Своєрідними орієнтирами особистісного розвитку можуть бути як нормативи обов'язкового державного тестування фізичних якостей, так і визначення індивідуального профілю рухової підготовленості до навчання, а також норм постави, належної ваги тіла, експрес-оцінка психофізіологічного стану тощо.

В наш час у навчальних закладах різного рівню учнів заздалегідь не знайомлять з можливими орієнтирами індивідуального фізичного розвитку, не доводять у повній мірі необхідні вимоги і реальні шляхи одержання методичної допомоги, не дають повного арсеналу можливих засобів і способів досягнення фізичного вдосконалення. Тому, крім усвідомлення мети, учні повинні бути добре обізнаними з нормами фізичного розвитку та його компонентами в динаміці індивідуального росту і розвитку.

Все сказане дає змогу зробити висновки про те, що особистісно зорієнтований підхід у фізичному вихованні: розкриває та актуалізує внутрішні резерви здоров'я, психофізичні можливості та духовні цінності особистості; передбачає ставлення до свідомого суб'єкта навчальної і фізкультурної діяльності, здатного створити власну систему цінностей; реалізується через діяльність, яка передбачає культивування цінностей здорового і гармонійно розвинутого тіла у взаємозв'язку з високим рівнем інтелектуального розвитку і розумової працездатності; надає можливість вільного вибору засобів фізичної культури певної спрямованості для оптимального психофізичного розвитку особистості в залежності від цільової детермінації; сприяє успішній соціалізації в освітньому просторі.

Ми вважаємо, що оптимальним способом реалізації особистісно зорієнтованого підходу у фізичному вихованні є необхідність зробити її сферою самоствердження особистості, її соціалізації засобами фізичної культури і спорту.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Зеер Э.Ф., Романцев Г.М. Личностно ориентированное профессиональное образование / Э.Ф. Зеер, Г.М. Романцев // Педагогика. – 2002. – № 3. – С.16-20.
2. Дубогай А.Д. Оценка ФР и ФП состояния младших школьников: История врачебно-педагогического контроля в массовой физической культуре для аспирантов / А.Д. Дубогай. – К., 1991. – С. 88-91.
3. Столяров В.И. Концепция спартианского движения / В.И. Столяров // Физическая культура. – 2001. – №1. – С. 4-10.